

N:o 56.

Af herr **C. F. Vahlquist**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående beredande af underhåll på expektans från Vadstena krigsmanskassa åt indelt manskap efter minst tjugu tjänstår.

I motion n:o 3 år 1904 och n:o 34 år 1905 hemställde jag på anförda skäl, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att åtgärder måtte vidtagas, så att kvarstående indelt manskap blefve berättigadt redan efter 20 tjänstår och minst 50 lefnadsår till underhåll på expektans från Vadstena krigsmanskassa. Båda åren afstyrktes motionerna af statsutskottet, 1904 af fruktan för att en alltför hastig afgang af indelt manskap genom en dylik bestämmelse skulle blifva följd, hvilket icke kunde vara lämpligt under nuvarande härordnings första öfvergångsperiod; 1905 på den grund att utskottet ansåg någon tids erfarenhet beträffande verkningarna af ett bifall till Kungl. Maj:ts vid samma riksdag gjorda framställning om rätt för indelt manskap att afgå med full pension redan efter 25 tjänstår vara behöflig.

1904 godkände Riksdagen statsutskottets afstyrkande. 1905 biföll Andra Kammaren motionen, Första Kammaren afslog den.

På grund af de i ämnet väckta motionerna infortrade emellertid statsrådet och chefen för kungl. landförsvarsdepartementet, i skrifvelse den 20 november 1905 och 12 februari 1906, från samtliga arméfördelningschefer dels yttrande om det inflytande på truppförbandens tjänstbarhet en dylik bestämmelse skulle hafva, dels uppgift om antalet indelt manskap, som under hvart och ett af åren 1907 till och med 1912 skulle uppnå 20 tjänstår. Grunden för denna utredning var dock så till vida skiljaktig från min hemställan, att statsrådet tänkt sig lef-

nadsåldersgränsen vid möjligen 45 år, då jag däremot, vidhållande äldre bestämmelser i ofvannämnda motioner, tänkt mig denna vid 50 år.

Af de på grund häraf ingifna yttrandena framgår, att chefen för första arméfördelningen anser, att en dylik bestämmelses utfärdande före 1911 skulle väsentligt nedsätta truppförbandens tjänstbarhet. Chefen för andra arméfördelningen anser däremot, att en sådan bestämmelse ej skulle hafva något inflytande på berörda truppförbands tjänstbarhet. Samma uppfattning uttalas af chefen för tredje arméfördelningen, dock med någon tvekan beträffande det befordrade manskapet.

Chefen för fjärde arméfördelningen anför: »att jag i likhet med nämnda chefer anser en bestämmelse om rätt för indelt manskap till underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa efter 20 tjänst- och 45 lefnadsår ingalunda kommer att inverka menligt på respektive regementens tjänstbarhet. Tvärtom bör en dylik bestämmelse höja tjänstbarheten, i det den befordrar skapandet af en med hänsyn till lefnadsålder och tjänsteduglighet mera homogen trupp.»

Chefen för femte arméfördelningen yttrar: »får jag såsom min åsikt framhålla, att en dylik bestämmelse ej kommer att hafva något menligt inflytande på truppförbandens tjänstbarhet, utan skulle vara mycket önskvärd».

Chefen för sjätte arméfördelningen anser likaledes, att en dylik bestämmelse ej skulle komma att utöfva något afsevärdt inflytande på truppförbandens tjänstbarhet.

Af regementscheferna hafva 23 stycken uttalat sig för och endast 5 mer eller mindre bestämdt mot bestämmelsen.

Enligt de inkomna uppgifterna utgjorde det indelta manskap, som under hvar och ett af åren 1907—1912 uppnådde 20 tjänst- och 45 lefnadsår respektive 339, 293, 232, 250, 280 och 248 man.

Chefen för generalstaben yttrar i sitt utlåtande den 3 februari 1906 öfver inom Riksdagen väckta motioner om beredande af rätt för kvarstående indelt manskap till underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa efter 20 tjänstår: »att pensionsåldern för indelt manskap för närvarande icke måtte sänkas utöfver hvad vid 1905 års riksdag beslutats», men anför i motiveringen: »skulle tidigare afsked med pension beslutas, och man det oakadt vill söka kvarhålla indelta korpraler (examinerade meniga) längre i tjänst, bör detta ske genom ökad aflöning under öfning».

Af hvad nu anförts framgår, att de af statsutskottet 1904 uttalade farhågorna icke äro af den betydelse, att de kunna anses lägga hinder i vägen för den af mig åsyftade bestämmelsen om tidigare pensionering af indelt manskap. De flesta sakkunniga hafva däremot intet att invända

och många af dessa hafva varmt förordat förslaget. För öfrigt är ju den tidpunkt snart inne, som chefen för första arméfördelningen, hvilken kraftigast uttalat sig mot förslaget, ansett kunna medgifva tillämpningen af en tidigare pensionering, på samma gång generalstabschefens önskan att få behålla befordradt (examineradt) indelt manskap möjliggjorts genom Kungl. Maj:ts hemställan till årets Riksdag om väsentlig höjning af tillägget till dagaflöningen för indelt manskap under viss tjänstgöring.

Hvad beträffar verkningarna af 1905 års beslut, hvilka statsutskottet ansåg böra afbidras, synas dessa icke varit till men för truppförbandens tjänstbarhet, på samma gång ur utgiftssynpunkt beslutet icke visat sig alltför kräfvande, då det då beviljade anslaget för genomförande af en tidigare pensionering endast delvis behöft anlitas.

Om vid en tidigare pensionering lefnadsåldern skall bestämmas till minst 45 eller 50 lefnadsår, är ej så lätt att afgöra. Då emellertid enligt mitt förmenande de med en kortare tjänstetid böra komma i något mindre gynnsam ställning än de med fulla tjänstår, torde det gamla villkoret för underhåll på expektans ur Vadstena krigsmanshuskassa eller 50 lefnadsår böra bibehållas. Skulle emellertid en utredning gifva vid handen att krigsmanshuskassans tillgångar äfven för dem med endast 20 tjänstår kunna medgifva en lägre lefnadsålder än 50 år, t. ex. 45 år, har jag intet däremot. Dock torde under sådana förhållanden pensionsbeloppet intill 50 lefnadsår böra utgå ur fjärde underhållsklassen af hänsyn till dem, som äga en längre tjänstetid.

Då jag fortfarande är af den uppfattningen, att en tidigare pensionering af indelt manskap är både berättigad och lämplig, får jag på grund af hvad ofvan anförts och med hänvisning till de skäl i öfrigt, jag anført i mina ofvannämnda motioner åren 1904 och 1905, vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes snarast möjligt vidtaga åtgärder för beredandet af underhåll på expektans från Vadstena krigsmanshuskassa åt indelt manskap efter minst 20 tjänstår.

Stockholm den 25 januari 1908.

Conrad Vahlquist.

I motionen instämma:

Ollas A. Ericsson.

Johan Ericsson.

*C. E. Johansson,
Berga.*

Hugo Sandén.

Wilh. Andersson.